

Regelbunden tillsyn i Parkskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–9

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Arvidsjaur kommun och besökt Parkskolan den 5 maj 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn/).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 18 januari 2010.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Parkskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Parkskolan intervjuades rektorn, lärare, specialpedagog och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Parkskolan

Tabell 1: Antal elever på Parkskolan

Parkskolan	Antal elever
Förskoleklass	7
Grundskola	59

Källa: Parkskolans uppgifter vid tillsynsbesöket

I Arvidsjaur kommun bor cirka 6 500 invånare och i Glommersträsk drygt 300 invånare. Glommersträsk ligger cirka 40 kilometer söder om Arvidsjaur. Elevutvecklingen i kommunen pekar på en fortsatt minskning. Inför läsåret 2009/10 har kommunen beslu-

tat att flytta Parkskolans verksamhet som avser årskurserna 7–9 till Fridhemsskolan i centrala Arvidsjaur.

Parkskolans verksamhet omfattar vid tillsynsbesöket förskoleklass och grundskolans årskurser 1–9 samt fritidshem. För verksamheten ansvarar en rektor som också har ansvar för byns förskola vilken är belägen i Parkskolan.

Eleverna i grundskolan är organiserade i åldersblandade klasser, 1–3, 4–5, 6–7 och 8–9. Eleverna i årskurserna 1–5 har klasslärarssystem medan årskurserna 6–9 har ämneslärarssystem. Personalen är fördelad på tre arbetslag. Skolan har tillgång till specialpedagog på 50 procent.

Parkskolans profil är idrott och rörelse och inom ramen för detta kan eleverna vid tre tillfällen per vecka välja aktivitet. Hockey och volleyboll utgör lagsporter som eleverna exempelvis kan specialisera sig inom. Parkskolan har tillgång till ishall, bollplaner, bibliotek och till utomhusbad. Upptagningsområdet består av enfamiljshus. Många elever har skolskjuts.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 1: Resultat för elever i årskurs 9

	Parkskolan					Samtliga skolor i kommunen ¹	Kommun-grupp ²	Riket ³
	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2008	2008
Genomsnittligt meritvärde	193,8	224,0	233,5	..	232,3	199,1	207,7	209,3
Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen	83	80	100	..	85	80	80	77
Andel (%) behöriga till nationellt program	92	90	100	..	92	91	90	89

Källa: Skolverkets statistik

. = Uppgift saknas

.. = Uppgift kan ej visas, då resultatuppgiften baseras på färre än 10 individer

Kommentar och bedömning:

Parkskolan genomför regelbundna bedömningar av elevernas läsförmåga och de screeningar i ämnet svenska som Arvidsjaurs kommun fastställt. Diagnoser i matematik genomförs också. Vidare genomför skolan de nationella ämnesproven i ämnena svenska, engelska och matematik i årskurserna 5 och 9. Enligt Parkskolans uppgifter har alla elever i årskurs 5 nått kravnivån för godkänt resultat i dessa ämnen år 2008. Dokumenterade resultat för måluppfyllelsen i övriga ämnen i årskurs 5 för skolan framkommer inte vid tillsynen.

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Under de senaste fem åren (förutom år 2007) har Parskolan i årskurs 9 haft tio elever och ibland några fler. Meritvärdet har under dessa år legat betydligt över kommungruppens och rikets nivå. Andelen behöriga elever till nationellt program har legat mellan 90 till 100 procent och andelen elever som nått målen i alla ämnen mellan 80 till 100 procent. I de flesta ämnena har samtliga elever med något enstaka undantag nått minst godkänt slutbetyg under de senaste fem åren. På grund av att skolan har få elever i årskurs 9 ger det statistiska underlaget ingen bild av flickors respektive pojkars resultat.

År 2008 har alla elever vid skolan nått minst godkänt slutbetyg i ämnet svenska och nästan alla i engelska. I slutbetyget i ämnet matematik har alla elever nått minst godkänt medan resultaten i de nationella ämnesprovet visar att några elever inte nått kravnivån för godkänt resultat.

Skolinspektionen bedömer att skolan i sitt systematiska kvalitetsarbete behöver analysera måluppfyllelsen i de olika ämnena för att kunna vidta åtgärder i syfte att öka måluppfyllelsen. I syfte att öka måluppfyllelsen är det viktigt att skolan analyserar resultaten som finns liksom resultat av vidtagna stödinsatser.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. „Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg, ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Enligt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot, och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret. I kursplanerna för ämnena matematik, svenska och svenska som andraspråk anges även de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret.

Enligt intervjuer och dokumentstudier vid Parkskolan framkommer att lärarna för de yngre eleverna företrädesvis dokumenterar och följer upp ämnena svenska, matematik och engelska i förhållande till styrdokumentens krav. I övriga ämnen följer lärarna de yngre elevernas kunskapsutveckling men lärarna har inte tydliga rutiner för att dokumentera och utvärdera densamma utifrån kursplanernas och läroplanens mål. Det framkommer vidare att det på skolnivå inte finns något system i dokumentation och utvärdering av elevernas kunskapsut-

veckling i övriga ämnen. För de äldre eleverna följer lärarna elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen.

Skolinspektionen bedömer att lärarna måste systematiskt utvärdera de yngre elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen i förhållande till kraven i kursplanerna och läroplanen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till kraven i läroplanen och kursplanerna.

Skolan genomför regelbundna utvecklingssamtal. I intervjuer framkommer att det varierar hur tydligt informationen till elever och föräldrar är kopplad till målen i läroplan och kursplanerna. De äldre eleverna uppger att kravnivån är tydliggjord i flera ämnen och att informationen vid samtalet berör elevens arbetsinsats samt hur eleven ligger till betygsmässigt. Se vidare under bedömningspunkterna 1.2.1. och 1.2.3.

Skolinspektionen bedömer att den information som ges vid utvecklingssamtal på ett tydligare sätt bör grundas på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i såväl kursplaner som läroplan.

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Vid Parkskolan upprättas individuella utvecklingsplaner (IUP) för alla elever i

samband med utvecklingssamtalen. IUP innehåller en sammanfattning av vilka insatser som läraren ansvarar för, elevens ansvar och vårdnadshavares. Skolinspektionen konstaterar att planerna i huvudsak har fokus på ämnena svenska, engelska och matematik. Tillsynen visar vidare att de planer som utarbetas vid skolan inte alltid utgår från nationella mål. De mål som finns uppsatta i de IUP som Skolinspektionen tagit del av har mer karaktären av innehåll och metoder än mål. Det är också viktigt att skolan tydliggör vilka kunskaper som eleven behöver utveckla vidare.

Vidare framkommer att eleverna känner till IUP men att den inte används i deras arbete. Det är viktigt att skolan klargör syftet med IUP för eleverna så att IUP blir ett redskap i deras kunskapsutveckling.

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av vid Parkskolan innehåller inte skriftliga omdömen i varje ämne som eleven får undervisning i. Ämnesövergripande omdömen ges i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena. Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen är utgångspunkten att skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ska ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om man bedriver en ämnesövergripande undervisning.

Skolinspektionen vill i det sammanhanget poängtera att om en skola ger skriftliga omdömen i övrigt ska det framgå mot vilka mål elevens utveckling bedömts. De skriftliga omdömena ska varken innehålla beskrivningar eller värderingar av elevens personliga egenskaper utan relatera till de nationella målen.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste utarbeta individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen i varje ämne som eleven får undervisning i. Mer information finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2009:16) om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 7 kap. 8 § grundskoleförordningen ska, när betyg sätts efter det att ett ämne eller ämnesblock avslutats, betyget bestämmas med hjälp av de mål som eleverna enligt kursplanerna ska ha uppnått i grundskolan och de betygskriterier som har fastställts för ämnena och ämnesblocken. Av Skolverkets allmänna råd om likvärdig bedömning och betygssättning framgår att det är viktigt att det förs diskussioner om tolkningar av kursplaner och betygskriterier mellan lärare bland annat för att skapa likvärdiga förutsättningar för bedömning av eleverna i skolan och i olika skolor. Rektorn ansvarar för att sådana diskussioner kommer till stånd. I intervjuer framkommer att eleverna uppfattar att betygen är rättvisa och att de känner till vilka krav som ställs. Lärarna för de äldre eleverna uppger att de använder de nationella ämnesproven som stöd vid bedömning och betygssättning och för interna diskussioner mellan varandra. Några formaliserade bedömningsdiskussioner initierade av rektorn förekommer inte på skolan. Tillsynen visar genom stickprovskontroll att de lokala kursmålen och betygskriterierna i Arvidsjaur kommun inte alltid stämmer överens med de nationella målen och betygskriterierna. Exempelvis har nationella kriterier som krävs för de olika nivåerna i ämnet religionskunskap flyttats så att kriterier för mycket väl godkänt ingår under kraven för väl godkänt. För kravnivån godkänt i ämnet historia anges mer av innehåll än de färdigheter och förmågor som målen att uppnå i kursplanen för ämnet uttrycker. Det anges genomgående att mål att uppnå i slutet av det nionde skolåret är hämtade från läroplanen. Dessa målformuleringar stämmer dock inte fullt ut med läroplanens och de nationella kursplanernas skrivningar. I kriterier för ämnet hem - och konsumentkunskap skrivs att eleven ska bedömas utifrån sina förutsättningar vilket inte är framskrivet i de nationella kriterierna. Vidare uttrycker de lokala kursmålen i detta ämne också mer av innehåll och metoder än kunskapskvaliteter. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver fortsätta diskussionen om de kunskapskvaliteter som läroplan och kursplaner tar upp. Vidare bedömer Skolinspektionen att skolan måste se över sina lokala kursmål och betygskriterier så de stämmer överens med de nationella målen och betygskriterierna i alla ämnen.

8 (18)

1.3.3 Betyg sätts och utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygskatalog förs enligt grundskoleförordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.2 Kunskaper framgår att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Vidare framgår enligt Lpo 94, 2.5 Övergång och samverkan, att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskolan samt med de gymnasiala ut-

bildningar som eleverna fortsätter till. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet.

Vid Parkskolan råder ett visst samarbete mellan förskoleklass, skola och fritidshem. Förskoleklass och skola samarbetar i exempelvis ämnet idrott och hälsa, drama och vid olika temadagar. Barnens övergång från förskolan till förskoleklass och till skolan fungerar på ett smidigt sätt då dessa barn haft sin verksamhet i skolans lokaler. För övergång till gymnasieskolan finns upparbetade rutiner som främst avser elever i behov av särskilt stöd. Samverkan i form av olika temadagar genomförs också vid skolan.

I intervjuer framkommer att pedagogerna samarbetar i begränsad omfattning kring elevernas lärande i ett 6–16-års perspektiv. Det förekommer ett visst samarbete med Fridhemsskolan i exempelvis samhällsorienterande ämnen och kring bedömning. I skolans årskurser 6–9 förs diskussioner om betygssättning. Det genomförs möten på skolan som mest upptar praktiska frågor. En pedagogisk arena initierad av rektorn att föra diskussioner om exempelvis elevernas kunskapsresultat, arbetet med särskilt stöd, kunskapssyn, mål och bedömning samt arbetssätt finns inte vid tillsynsbesöket.

Skolinspektionen bedömer att ett viktigt utvecklingsområde för Parkskolan är samverkan för att stödja elevernas lärande i ett långsiktigt perspektiv som ett led i att främja likvärdig bedömning.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Av 5 kap. 4 § grundskoleförordningen framgår att en elev ska ges stödundervisning, om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts vid slutet av det tredje, det femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Stödundervisning kan anordnas antingen i stället för utbildning enligt timplanen eller som ett komplement till sådan utbildning. Enligt skollag och grundskoleförordning är elevens rätt till särskilt stöd inte begränsat till vissa ämnen utan gäller alla ämnen.

I kommunen finns en tydlig arbetsgång i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Denna arbetsgång utgör inriktning i Parkskolans arbete med att uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd.

Skolan har små klasser och tillgång till specialpedagogisk kompetens. Ett nära samarbete sker mellan berörda pedagoger varvid stödinsatser sätts in. Det finns möjligheter för elever att få olika typer av särskilt stöd och personalen arbetar engagerat för att anpassa undervisningen. Tekniska hjälpmedel och olika programvaror utgör naturliga arbetsredskap för berörda elever. Skolans kvalitetsredovisning och intervjuer med personal, visar att skolan i nuläget endast kan möta de elever som bedöms ha störst behov av stöd. Skolinspektionen uppfattar att eleverna får stöd i framför allt ämnet svenska och till viss del i ämnena matematik och engelska. I övriga ämnen varierar omfattningen av de stödinsatser som ges.

Rektorn och lärarna följer muntligt och skriftligt upp enskilda elevers behov av särskilt stöd. Någon samlad dokumentation på skolnivå över hur stödinsatser används och vilka effekter de får framkommer inte.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa att särskilt stöd ges i alla ämnen. Vidare behöver en tydligare dokumentation, uppföljning och analys genomföras på skolnivå så att eleverna i möjligaste mån ges rätt stödåtgärder. Utvärdering är också viktig för att skolan ska kunna säkra att resurserna används på ett sådant sätt att det kommer alla elever tillgodo.

Av 5 kap. 2 § grundskoleförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Vid Parkskolan har ungefär 15 procent av skolans elever åtgärdsprogram. Skolan har också nyanlända elever som både vid mottagandet och på längre sikt behöver stöd. Skolan erbjuder inte studiehandledning på modersmålet till alla elever med utländsk bakgrund som behöver det.

Skolinspektionen bedömer att alla elever som behöver det har rätt att få studiehandledning på modersmålet.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas. Vid Parkskolan utarbetas åtgärdsprogram för elever som riskerar att inte nå målen i framför allt ämnena svenska, engelska och matematik. Åtgärdsprogram utarbetas också om elever behöver stöd i sin sociala utveckling. Av de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av framgår hur behoven ska tillgodoses på individ- grupp- och organisationsnivå. Det framgår också när åtgärderna ska följas upp eller utvärderas. Ibland sammanblandas dock mål och metoder vilket leder till att åtgärdsprogrammen blir svåra att utvärdera. Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogrammen behöver förbättras. För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

12 (18)

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Den likabehandlingsplan som Skolinspektionen granskat har Parkskolan utarbetat utifrån kraven i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling. Denna lag har upphört och från och med den 1 januari 2009 regleras skyldigheten att utarbeta årliga planer mot kränkande behandling och diskriminering i 14 a kapitlet skollagen samt i diskrimineringslagen. Skolinspektionen utövar tillsyn av att skolan följer bestämmelserna i skollagen. Diskrimineringsombudsmannen har tillsyn över diskrimineringslagen. Tillsynen visar att Parkskolan inte har upprättat en årlig plan mot kränkande behandling i enlighet med kraven i skollagen. Detta måste åtgärdas.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning**Bedömningspunkter****3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I bilaga 3 till skollagen finns föreskrifter om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan). För centralortens grundskolor i Arvidsjaurs kommun finns en timplan framtagen som Parkskolan enligt uppgift följer. Den framtagna timplanen anger att eleverna får undervisningstid i ämnet teknik i årskurserna 7 och 9. Vidare fram-

kommer i intervjuer att ämnet teknik genomförs för de yngre eleverna i årskurserna 4–5. Enligt intervjuer vid Parkskolan genomförs ämnet teknik inom ramen för de naturorienterande ämnena. Skolinspektionen vill uppmärksamma skolan på att ämnet teknik har en separat kursplan och ingår inte i kursplanerna för ämnena biologi, fysik och kemi.

Enligt centralortens timplan får eleverna undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap i årskurs 5. Enligt intervjuer genomförs undervisning i årskurserna i årskurs 5 eller 6. Enligt skolans timplan genomförs ämnet i årskurserna 4–6. Det innebär att vissa elever inte ges förutsättningar att nå målen för ämnet i årskurs 5. Vidare ska eleverna, enligt nämnda timplan, få undervisning i språkvalet från årskurs 5. Vid intervjuer framkommer att språkvalet genomförs i årskurs 6 men enligt timplanen i Parkskolan att språkvalet ges från årskurs 7.

Skolinspektionen bedömer att Parkskolan måste se till att alla elever ges möjlighet att nå målen i årskurs 5 i ämnena teknik och hem- och konsumentkunskap. Vidare måste Parkskolan säkerställa att undervisningen i ämnet teknik utgår från kursplanen. Mot bakgrund av att undervisningstiden vid skolan inte motsvarar den som anges i centralortens timplan behöver rektorn följa upp att undervisningstiden motsvarar kraven i skollagen.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av 2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen framgår följande. I timplanen anges ett visst antal timmar för språkval. Som språkval ska erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska. En kommun är skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits om minst fem elever väljer språket och eleverna kan bedömas ha möjlighet att fortsätta studierna i språket i gymnasieskolan. Som språkval för en elev ska i stället bland annat erbjudas i svenska för elever som i övrigt får undervisning i svenska, engelska eller teckenspråk om elevens vårdnadshavare önskar det.

Eleverna vid Parkskolan erbjuds ämnena tyska och franska i språkvalet. Som alternativ vid skolan erbjuds möjlighet att välja ämnena svenska och engelska. Elever kan inte välja endast ett av språken engelska eller svenska vid skolan.

Skolinspektionen bedömer att språkvalet inte erbjuds i enlighet med grundskoleförordningen vilket måste åtgärdas. Eleverna kan visserligen välja att få undervisning i både svenska och engelska men de ska också ha möjlighet att välja endast det ena språket.

Av 2 kap 19-20 §§ grundskoleförordningen framgår följande. I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och

bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastställt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val. Styrelsen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val.

Inom ramen för elevens val ges eleverna möjlighet att välja aktivitet vid tre tillfällen under varje vecka inom ramen för skolans val som är idrott och rörelse. Enligt intervjuer ska eleverna välja en lagsport och sedan finns möjlighet att välja egna aktiviteter. Det framkommer också att eleverna främst genomför idrottliga aktiviteter, vilket inte kan ses som ett allsidigt urval av ämnen.

Skolinspektionen bedömer att elevens val inte genomförs enligt förordningens krav.

Av 2 kap 9 § grundskoleförordningen framgår följande. Om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven, ska eleven få sin undervisning i detta språk som ett ämne (modersmålsundervisning), om eleven har grundläggande kunskaper i språket och eleven önskar få sådan undervisning.

Parkskolan har ett tiotal elever med annat modersmål än svenska som exempelvis franska, polska och persiska. Vid skolan är de flesta av dessa elever organiserade i en förberedelseklass där främst undervisning i svenska som andraspråk ges. I de praktiska ämnena följer eleverna i huvudsak sin ordinarie klass. Vid tillsynsbesöket erbjuds modersmålsundervisning i franska men inte i de andra språken. Som anledning anges brist på lärare. För skolan är det första året som man tar emot nyanlända elever. Det framkommer en osäkerhet kring vilken skolans roll är avseende information, erbjudande och anordnande av modersmålsundervisning.

Skolinspektionen bedömer att informationen kring elevers rätt och möjlighet till modersmålsundervisning måste förbättras. För bedömning av tillgången till modersmålsundervisning, se kommunbeslutet.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 2 kap. 2 § skollagen ska det för ledningen av utbildningen i skolorna finnas rektorer. Rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, framgår att som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Rektorn har ansvar för förskola, fritidshem och förskoleklass samt grundskola. Intervjuer bekräftar att rektorn har en vilja och pedagogerna visar en ambition att driva skolutveckling. Rektorn bedöms av pedagogerna ha begränsat med tid

för detta. Skolinspektionen konstaterar att det saknas en arena initierad av rektorn för kontinuerliga pedagogiska diskussioner. Som tidigare nämnts finns en avsaknad av bedömningsdiskussioner och behov av ökad samverkan kring elevernas lärande i ett 6–16- års perspektiv. Det finns också brister i dokumentation av rektorns uppföljnings- och utvärderingsarbete inom ramen för skolans kvalitetsarbete. Utvärdering av pedagogiska insatser dokumenteras inte alltid på skolnivå.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste tydligt ta ett pedagogiskt ledningsansvar.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra målnuppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för

skolans resultat.

Parkskolan har en arbetsplan för sina prioriterade mål. Skolan genomför utvärdering av arbetsplanen utifrån enkäter, gemensamma möten, samtal och resultaten av nationella ämnesproven. Det finns underlag av olika slag för skolans kvalitetsarbete men dessa är inte tydligt dokumenterade. Som nämnts följer lärarna elevernas kunskapsutveckling men på skolnivå framkommer ingen systematisk uppföljning av elevernas kunskapsresultat. Specialpedagogen följer elever i behov av särskilt stöd på individnivå. På skolnivå genomför skolan ingen systematisk utvärdering av de stödinsatser som ges. Skolans resultat av värdegrundsarbetet är inte heller tydlig.

Skolinspektionen bedömer att Parkskolan behöver se över sina rutiner för dokumentation, uppföljning, utvärdering och analys så att dessa kan ligga till grund för beslut om skolans fortsatta utveckling, med inriktning mot de nationella målen. Rektorns roll är att leda kvalitetsarbetet på skolan, d.v.s. följa upp, utvärdera, analysera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Enligt 3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Arbetet med kvalitetsredovisningen ska främja kvalitetsarbetet och den skriftliga kvalitetsredovisningen ska vara ett verktyg för att regelbundet stämma av hur långt verksamheten kommit i det löpande kvalitetsarbetet.

Parkskolan har en kvalitetsredovisning som i flera delar uppfyller de krav som ställs i förordningen om kvalitetsredovisning. Den har en tydlig struktur med målområden som följer Skolverkets indikatorer för kvalitetsarbete samt egna mål relaterade till de nationella målen. Dokumentationen innehåller beskrivningar om hur årskurserna har arbetat utifrån målen. Redovisning av måluppfyllelse ges men åtgärder för förbättring redovisas inte. Vidare är analys av måluppfyllelsen begränsad. Skolinspektionen konstaterar att det generellt finns

en otydlighet i formuleringarna av mål, metod och innehåll.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att skolans kvalitetsredovisning inte fullt ut motsvarar förordningens krav. Rektor och personal bör i det fortsatta arbetet utveckla kvalitetsredovisningen så att den kan ge en tydligare samlad bild av skolans resultat. I det arbetet ingår regelbunden dokumentation och analys av skolans resultat för att kunna vidta åtgärder kring undervisningens organisation, innehåll och arbetssätt, se punkt 3.4.1. För att kvalitetsredovisningen ska bli ett reellt verktyg är det också viktigt att utveckla formuleringarna av mål, innehåll, metoder och måluppfyllelse så att dessa tydligt kan särskiljas. För stöd i utformningen av kvalitetsredovisning se Skolverkets allmänna råd om kvalitetsredovisning (SKOLFS 2006:18).

2009-09-28 Umeå

Solweig Bäckman

Ewa Lindberg